

KULJETUSVASTUUVAKUUTUKSEN YLEISSUOJELUOHJE CF027

Voimassa 1.10.2006 alkaen

Kuljetusvastuuvakuutuksen yleisten sopimusehtojen CF105 kohdan 8. Suojeluohjeet lisäksi noudatetaan seuraavia suojeluohjeita.

Luvanvarainen tavaraliikenne

Vakuutuksenottajalla on oltava liikennelupa ja kansainvälisessä liikenteessä ulkomaan liikenteeseen myönnetty kuljetus- ja yhteisölupa.

Ajoneuvo

Ajoneuvon ja sen yleisen kunnan on oltava katsastus- tai muiden viranomaisten edellyttämällä tasolla.

Ajoneuvon omistajan tai haltijan ja kuljettajan on huolehdittava siitä, ettei ajoneuvoa käytetä ennen kuin sen rakenteessa ja varusteissa ilmaantuneet puutteet on korjattu.

Ajo-oikeus ja ajokortti

Ajoneuvoa ei saa kuljettaa väsyneenä tai sairaana.

Ajoneuvon omistajan, haltijan ja kuljettajan on noudatettava ajo- ja lepoajoista säädettyjä lakeja ja asetuksia.

Ajoneuvon kuljettaminen edellyttää kuljettajalta viranomaisten antamaa asianmukaista ajokorttia.

Ajoneuvon luovuttajan on ennen ajoneuvon luovuttamista toisen käyttöön varmistauduttava siitä, että kuljettajalla on vaadittava ajo-oikeus (ajokortti).

Ajoneuvon rakenne, kunto ja varusteet

Ajoneuvon on oltava rakenteeltaan, varusteiltaan, kunnoltaan ja muilta ominaisuuksiltaan turvallinen ja ajoneuvoja koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

Jos ajoneuvoa kuljettaa työntekijä, työnantajan on huolehdittava siitä, että ajoneuvo on liikennekelppoinen, kun se luovutetaan työntekijän kuljetettavaksi ja että ajoneuvo tarkastetaan ja huolletaan riittävän usein sen pitämiseksi liikennekelppoisessa kunnossa.

Tavaraa ei saa kuormata likaiseen tai puutteelliseen kuljetusvälineeseen tai kuljetusyksikköön.

Tavara on kuljetettava kyseiselle tavaralle soveltuvalla kuljetusvälineellä (esimerkiksi ilmajousitettu auto tai umpikori).

Autossa on oltava kiinteästi asennettu ohjauslukko tai muu laite auton luvattoman käytön estämiseksi.

Kuorma-autossa on oltava lakien ja/tai asetusten edellyttämä nopeudenrajoitin. Autossa on myös oltava ajopiirturi, jollei muuta ole säädetty.

Tavaran vastaanotto, käsittely, kuljetus ja luovutus

Lähetys on tarkastettava ennen sen ottamista kuljetettavaksi. On katsottava, että lähetys ja rahtikirja ovat yhtäpitävät. Kollien lukumäärän ja kollimerkintöjen on täsmättävä rahtikirjan kanssa. On kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että tiedot vastaanottajasta; nimi- ja osoitetiedot, ovat selkeästi merkittyjä rahtikirjaan ja tavarahan. Pakkaus ja tavarahan ulkoisesti havaittava kunto on tarkastettava. Mikäli huomataan virheitä tai puutteita rahtikirjamerkinnoissä tai tavarahan on tästä tehtävä varauma rahtikirjaan. Varauma on myös tehtävä kun tietojen yhtäpitävyyttä ei voi tarkastaa esimerkiksi silloin kun tavara on huputettu yksiköksi siten, ettei tuotteita voi laskea. Kotimaan liikenteessä ei tarvitse tarkastaa lähettäjän valmiiksi lastaamien konttien sisältöä. Turvallisuuden varmistamiseksi tulisi kuitenkin tarkastaa miten tavara on kuormattu.

Tavaraa käsiteltäessä on huomioitava pakkauksissa olevat yleiset käsittelymerkit kuten "särkyvää", "käsiteltävä varoen", "suojattava kosteudelta", "tämä suunta ylöspäin" ja "painopiste". Tavarahan käsittelylaitteet on oltava asianmukaisessa kunnossa ja sopivia kyseiselle tavaralle.

Pelkästään varauman teko ei riitä, kun lähettäjä luovuttaa puutteellisesti pakattua tai rikki näistä tavaraa. Tilanteen mukaan joko kuljettajan tai hänen vaatimuksestaan lähettäjän on ryhdyttävä toimenpiteisiin lisävahinkojen torjumiseksi. Kuljettaja voi kehottaa lähettäjää suojaamaan tavarahan paremmin ja saattaa sen kuljetuskelpoiseen kuntoon. Mikäli kolli, esimerkiksi kuormalavayksikkö on hajonnut, on se korjattava kuntoon uudelleen kokoomalla ja sitomalla tavara kuormalavaan; erityisesti on huomioitava jalka- ja tukirakenteet. Vuotavat pakkaukset on paikattava ennen kuljetusta.

On kieltäydyttävä ottamasta tavaraa kuljetettavaksi, jos sen kunto on sellainen, että se aiheuttaa ilmeistä vaaraa henkilöille, liikenteelle tai muulle omaisuudelle.

Mikäli tavara tai sen pakkaus on huomattavasti vaurioitunut kuljetuksen aikana, on asia selvitettävä lähettäjän kanssa ja sovittava jatkotoimenpiteistä. Sama pätee, jos jotain muuta tapahtuu, joka estää tavarahan toimittamisen perille. Jos ohjeita ei voida saada kohtuullisessa ajassa, rahdinkuljettajan on ryhdyttävä niihin toimenpiteisiin, jotka hänen mielestään parhaiten vastaavat määräämään oikeutetun etua. Kuljetuksen aikana lähettäjällä on oikeus määrätä tavarahan ellei muusta ole sovittu.

Rahdinkuljettaja ei voi missään tilanteessa jättää tavaraa heitteille vaan hänellä on tavarahan huolenpitovelvollisuus.

Ennen irtotavaralastin kuormaamista on kuljetusyksikkö (säiliö/kontti) puhdistettava huolellisesti. On tarkistettava, että yksikköön ei jää jäänteitä edellisestä kuormasta.

Lähettäjän on osoitettava mistä säiliöstä tai putkesta lasti kuormataan. Vastaanottajan on osoitettava purkupaikka.

Tavara on varastoitava puhtaassa ja kuivassa varastossa, jos kyseisen tavarahan ominaisuudet sitä edellyttävät.

On hyvissä ajoin neuvoteltava lähettäjän kanssa toimenpiteistä, jos kuljetettava tavara vaatii tavanomaisesta poikkeavaa käsittelyä, tuentaa, sidontaa tai kuljetusta.

Jälkivaatimusten perimistä koskevien toimeksiantojen suorittamisessa tulee toimeksiantajan ohjeita noudattaa huolellisesti ja täsmällisesti. Jos ohjeet ovat epäselvät tai tulkinnanvaraiset tulee välittömästi ottaa yhteyttä toimeksiantajaan.

Erityisesti tulee kiinnittää huomiota siihen, mikä on toimeksiannon yhteydessä sovittu maksutapa.

Mikäli saatuja ohjeita ei joltain osin tai kokonaisuudessaan voida noudattaa, tulee heti ottaa yhteyttä toimeksiantajaan uusien tai täydentävien ohjeiden saamista varten.

Kuljetustehtävä päättyy vasta silloin, kun tavara on asianmukaisesti luovutettu. Tavara ja rahtikirjan vastaanottajakappale on luovutettava rahtikirjaan merkitylle vastaanottajalle määräpaikassa. Tavaraa luovutettaessa tulee varmistautua henkilön oikeudesta ottaa tavaraa haltuunsa.

Tavaran kuormaus

Ajoneuvo on kuormattava siten, ettei kuorma voi vaarantaa henkilöitä, vahingoittaa omaisuutta, laahata maata, pudota tielle tai pölytä häiritsevästi.

Tavara pitää kuormata, sijoittaa ja varmistaa niin huolellisesti, että se kestää kuljetuksen tavanomaiset rasitukset.

Kuormasta on tehtävä mahdollisimman matala, tiivis ja yhtenäinen kokonaisuus. Tavaraa ei saa kuormata siten, että päällä oleva tavara vaurioittaa alla olevaa tavaraa. Kuorman painopiste tulee olla mahdollisimman alhaalla ja lähellä ajoneuvon pituussuuntaista keski- viivaa. Kuorma tulee mahdollisuuksien mukaan tukea tavaratilan etupäätyä vasten ja mahdolliset terävät osat on suunnattava taaksepäin. Kuorma ei saa kuormakorissa siirtyä siten, että tavara vaurioituu tai että se haittaa ajoneuvon liikenneturvallista käyttöä.

Kuorma on sijoitettava siten, etteivät sallitut akseli-, teli- ja kytkentämassat ylity, sekä siten, ettei se haittaa näkyvyyttä tai ajoneuvon käsittelyä.

Ajoneuvossa tai ajoneuvoyhdistelmässä ei saa kuljettaa suurempaa kuormaa kuin tieliikenteessä on sallittu (esimerkiksi ajoneuvon akselille tai telille kohdistuvat massat taikka ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa). Massat eivät saa ylittää kuljetusreitillä sallittua arvoa.

Ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää tiellä kuljetettaessa ei akselille tai telille kohdistuva maassa eikä ajoneuvon kokonaismassa saa ylittää ajoneuvorekisteriin merkittyä arvoa. Ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa ei saa ylittää vetoajoneuvon ja hinattavan ajoneuvon rekisteriin merkittyjen kokonaismassojen summaa.

Autojen, perävaunujen ja niiden yhdistelmien sallitut mitat on määriteltävä laissa ja asetuksissa.

On huolehdittava siitä, että kuorma täyttää kaikilta osin kuormausohjeet myös osapurkauksen jälkeen.

Kuorman varmistaminen; sidontavälineet ja kiinnityspisteet

Kuorman varmistamiseksi tulee käyttää kuorman tuentaa, sitomista, lukitsemista tai peittämistä. Kuormaan vaikuttaa eteenpäin voima, joka vastaa kiihtyvyyttä 10 m/s² (= kuorman paino), sivulle ja taaksepäin voima, joka vastaa kiihtyvyyttä 5 m/s² (= puolet kuorman painosta). Pystysuorat iskut voidaan arvioida 2 - 30 m/s² jousituksesta riippuen. Kuorman varmistuksen lujuutta määriteltäessä saa kitkan pidätyskyvyn ottaa huomioon. Kitka lavan ja kuorman välissä vaihtelee suuresti sääolosuhteiden johdosta. Erityyppisten materiaalien välisissä kitkoissa on myös eroja. Kitkaa vähentävät merkittävästi jää, lumi, epäpuhtaudet ja kosteus. Varmistuksen lujuutta määriteltäessä ei tulisi käyttää suurempaa kitkakerrointa kuin 0,3.

Alusta	Kitkakerroin
kuiva	0,3
märkä	0,2
luminen	0,1
jäinen	< 0,1

Huom! Kuiva teräs-/teräspinta saattaa kerroin olla niinkin pieni kuin 0,15. Kitkaa vähentäviä tekijöitä tulisi poistaa ja käyttää kitkaa lisääviä materiaaleja esim. alus- ja välipuita.

Esimerkki:

Tavarain paino 10.000 kg, puupakkaus
Lava, märkä teräs
Kitkakerroin 0,2

Kitkavoima: $10.000 \text{ kg} * 0,2 = 2.000 \text{ kg} (20 \text{ kN})$

Varmistukset

- Eteen $10.000 \text{ kg} - 2.000 \text{ kg} = 8.000 \text{ kg} (80 \text{ kN})$
- Sivu $5.000 \text{ kg} - 2.000 \text{ kg} = 3.000 \text{ kg} (30 \text{ kN})$
- Taakse $5.000 \text{ kg} - 2.000 \text{ kg} = 3.000 \text{ kg} (30 \text{ kN})$

Kuorman eteenpäin liikkumista estävien sidosten nimellislujuuksien summan, kuormatilan molemmilta puolilta yhteen laskettuna, on oltava vähintään kuorman painon suuruisen sekä sivulle ja taaksepäin vähintään puolet kuorman painosta. Kuorman tuenta sekä kitka kuorman ja kuormatilan pohjan välillä voidaan huomioida sidonnan lujuutta määriteltäessä.

Uuden sitomisvälineen on kestettävä nimellislujuuteen nähden kaksinkertainen ja sen metalliosien 1,4 -kertainen kuormitus murtumatta. Kiristyslaitteen lujuuden on oltava vähintään yhtä suuri kuin sen kanssa käytetyn sitomisvälineen lujuus. Sitomisvyössä on oltava merkintä sen nimellislujuudesta ja valmistusajankohdasta. Sitomisvälineen kunto on tarkastettava riittävän usein. Vaurioituneita tai kulumisesta johtuen heikentyneitä samoin kuin epäasiallisesti korjattuja sitomisvälineitä ei saa käyttää.

Kuorman eteenpäin liikkumisen estävän sitomisvälineen on oltava mahdollisimman vaakasuoressa, eikä se ilman erityistä syytä saa olla yli 60 asteen kulmassa vaakatasoon nähden. Sitomisväline ei saa olla ajoneuvon tai kuorman terävää reunaa vasten.

Käytännössä voidaan sidontavoima laskea alla olevan taulukon mukaisesti.

Sitomisvälineen kulma	Sidontavoima % nimellislujuudesta
0 - 60 astetta	100
70 astetta	70
80 astetta	35
90 astetta	25

Sitomisvälineiden tulee olla kunnollisesti jännitettyjä, ja niiden jännitys on tarkastettava kuljetuksen kestäessä (ensimmäinen kerta suhteellisen pian lähdön jälkeen). Yksittäisen siteen tai kiinnittimen irtoaminen, vaurioituminen tai löystyminen ei saa heikentää muuta kuorman sidontaa.

Kontti, jota ei voida lukita konttilukoilla, on sidottava vähintään neljällä sidoksella ylä- tai alakulmakiinnittimistä sekä tarvittaessa tuettava kuormakoriin.

Kuormakorissa on oltava vähintään kuusi kiinnityspistettä joiden muodon on oltava sellainen, että sidontaväline voidaan kiinnittää niihin helposti ja luotettavasti. Kiinnityspisteen saa korvata vastaavan lujuuden omaavalla sitomisvälineen kiristysvintturilla. Nimellislujuudet on oltava vähintään seuraavat, kun ajoneuvon tai kuormakorin kantavuus on yli 6,0 t:

Lattiarakenteessa oleva kiinnityspiste 20 kN
Umpinaisen kuormakorin seinärakenteen kiinnityspiste 5,0 kN.

Kiinnityspisteen tulee kestää murtumatta nimellislujuuteen nähden kaksinkertainen kuormitus, jolloin seinässä olevaan kiinnityspisteeseen vaikuttavan voiman suunta saa poiketa seinän tasosta enintään 30 astetta. Kiinnityspisteiden nimellislujuuksien summan on oltava vähintään ajoneuvon tai kuormakorin kantavuuden suuruinen, umpinaisessa kuormakorissa kuitenkin vähintään puolet siitä.

Tavaran pelastaminen onnettomuuden jälkeen

Pelastamisella tarkoitetaan vahinkopaikalla vahingon jälkeen tapahtuvaa toimintaa, jonka tarkoituksena on poistaa lastia välittömästi uhkaavat vaaratekijät ja täten tehdä mahdolliseksi se, että tavarat voidaan toimittaa vastaanottajalle. Pelastustoimien laadun ja laajuuden tulee olla suhteessa tavarain laatuun, kuntoon ja arvoon.

Pelastustoimet voivat olla esimerkiksi kuorman vartiointia, suojausta, uudelleenlastausta, lajittelua, varastointia tms. toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen estämään lisävahinkojen syntymisen.

Vaarallisten aineiden kuljetus ja varastointi

Vaarallisten aineiden kuljetusta ja varastointia koskevia säännöksiä, määräyksiä ja lupia on noudatettava.

Vaarallisina aineina pidetään aineita, jotka ominaisuuksiensa vuoksi saattavat aiheuttaa vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Liikenneministeriö antaa tarkat määräykset ja ohjeet vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja luokituksista.

Kaikkia vaarallisia aineita ei saa kuormata samaan ajoneuvoon, joten vakuutusnottajan on tunnettava yhteenkuormauskiellot. Vaarallisia aineita sisältävät kollit on kuormattava siten, että ne voidaan helposti erottaa muista kolleista ja purkaa niitä koskevia varotoimenpiteitä noudattaen. Vähäisten ainemäärien kuljettaminen (vapaarajat) sallitaan ilman tiettyjä erikoisehtoja. Kuljetettaessa vapaarajaa ylittäviä määriä on otettava huomioon mm. ajoneuvon merkintä ja varusteet, turvallisuusohjeet sekä kuljettajan tarvitsema VAK-ajolupa.

Varastoidessa vaarallisia aineita on otettava huomioon ulko- ja sisävarastointitiloja koskevat määräykset. Vakuutusnottajan on tunnettava yhteenvarastointikiellot, eri aineiden säilytysrajoitukset ja määräykset aineiden sijoittamisesta varastossa. Jokaisessa kemikaalivarastossa tulisi olla onnettomuus- ja vaaratilanteita varten toimintaohjeet sekä sammutussuunnitelma.

Neuvoja ja ohjeita saa mm. palo- ja poliisiviranomaisilta sekä liikenneministeriöstä.

Erikoiskuljetukset

Erikoiskuljetuksissa on noudatettava liikenneministeriön päätöstä erikoiskuljetuksista ja erikoiskuljetusajoneuvoista.

Erikoiskuljetus on kuormaamattoman tai jakamattomalla esineellä kuormatun ajoneuvon taikka ajoneuvoyhdistelmän kuljetus, jossa ylitetään ainakin yksi tiellä yleisesti sallittu mit-

ta tai massa taikka ajoneuvo on ollut pakko kuormata siten, että kuorma ulottuu korin tai kuormatilan ulkopuolelle enemmän kuin on sallittu.

Erikoiskuljetusta varten tulee hankkia määrättyjä poikkeuksia lukuun ottamatta kuljetuslu-
pa. Kuljetusluvasta päättävä viranomainen selvittää tie- ja liikenneolosuhteita sekä kulje-
tusta koskevien tietojen perusteella kuljetuksen mahdollisuuden sekä asettaa kuljetusta
koskevat ehdot ja määräykset.

Neuvoja ja ohjeita saa mm. poliisiviranomaisilta, tielaitokselta ja liikenneministeriöstä.

Varkaudelle altis tavara

Tavara on säilytettävä erikseen lukituissa tiloissa. Tavarantoimituksessa on oltava eri-
tyisen tarkka siitä, kenelle tavarantoimittaa. Kuljetuksessa tulisi käyttää umpinaista kulje-
tusyksikköä, jonka ovet on oltava lukitut ja mahdollisesti sinetöidyt. Kuljetuksen aikana tu-
lisi käyttää turvallisia pysäköintialueita.

Lämpötilasäädetyt kuljetukset

Kuljetukselle vaaditun lämpötilan ylläpitämiseksi on kuljetuskaluston lämmöneristyskyvyn
(K-arvo) ja lämmönsäätölaitteen tehon oltava riittävät. Pakasteita kuljetettaessa on kulje-
tusvälineessä oltava lämpötilan mittaus- ja tallennuslaitteet. Tallenteet on säilytettävä vä-
hintään vuoden.

ATP-sopimuksen mukaisissa kuljetuksissa on noudatettava sopimuksessa sallittuja läm-
pötilarajoja.

Ennen kuljetusta on tarkistettava, että kuormatila on puhdas, kuiva ja hajuton. Kuormatilan
on jo ennen kuormausta oltava kuljetuksen edellyttämässä lämpötilassa.

Lähetysten lämpötila on tarkistettava yhdessä lähettäjän kanssa ja purkauspaikalla vas-
taanottajan kanssa. Vaadittu kuljetuslämpötila on merkittävä rahtikirjaan.

On varmistauduttava siitä, että ilmankierto kuormatilassa on turvattu ja että lämmönsäätö-
laite on säädetty oikeaan lämpötilaan.

Lämpötilaa ja lämmönsäätölaitteen toimivuutta on valvottava säännöllisesti koko kuljetuk-
sen ajan.